Downloaded from UvA-DARE, the institutional repository of the University of Amsterdam (UvA)
http://dare.uva.nl/document/97654

File ID	97654
Filename	Voorwoord

SOURCE (OR PART OF THE FOLLOWING SOURCE):

Type	Dissertation
Title	Dromen van dingen : Oost Duitse fantasieën over de westerse consumptiemaatschappij
Author	M. Veenis
Faculty	Faculty of Social and Behavioural Sciences
Year	2008
Pages	v, 311

FULL BIBLIOGRAPHIC DETAILS:
http://dare.uva.nl/record/268200

Copyright

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (http://dare.uva.nl)

Voorwoord

Wanneer je zolang aan een dissertatie hebt gewerkt als ik, zijn er veel mensen bij betrokken geweest. Dat ik er zolang over heb gedaan hangt onder meer samen met het feit dat beide kinderen die Leonard en ik kregen langdurig extreme (medische) zorg nodig hadden. Daardoor werd mijn werkend bestaan nog meer dan anders het geval zou zijn geweest bepaald door de privé-omstandigheden. Dit voorwoord geeft blijk van die verweving.

In de eerste plaats wil ik mijn ouders bedanken voor het feit dat ze me altijd hebben gestimuleerd om me bij het maken van de keuzes in mijn leven te laten leiden door mijn interesse en belangstelling. Hoewel ik mijn keuze voor antropologie vaak heb vervloekt vanwege het gebrek aan academisch toekomstperspectief, hebben zij mijn intellectuele zelfvertrouwen van een stevige basis voorzien. Het is verdrietig dat mijn moeder en haar zus To er niet meer zijn om te zien wat daaruit is voortgekomen. Des te gelukkiger ben ik dat mijn zus Clara er wel is.

Het onderzoek dat aan deze dissertatie ten grondslag lag werd gefinancierd door de Amsterdamse School, die mij in 1992 aannam als assistent in opleiding. Dankzij José Komen en haar collega's, waaronder met name Annelies Dijkstra, was dit instituut een prettige werkplek. Hans Sonneveld, de toenmalige directeur van de School, dank ik voor zijn steun in moeilijke tijden en voor de vanzelfsprekendheid waarmee hij me jaren later liet weten dat hij mijn naam ondanks alles nog steeds in de bak met 'af te ronden proefschriften' bewaarde.

Mijn verblijf in Rudolstadt heb ik als buitengewoon inspirerend ervaren. Dat hing in de eerste plaats samen met de roerige periode waarin ik er was – een periode waarin mensen het gevoel hadden dat hun leven volledig uit het lood was geslagen door De Geschiedenis. Het was enorm spannend om daar zo nauw bij betrokken te zijn. Dat ik er zo nauw bij betrokken raakte komt vooral doordat ik in Rudolstadt een aantal mensen leerde kennen, die me in hun midden opnamen: Stefan, Petra, Jo Winter, meneer en mevrouw Weißensee, Katrin, Heiner, en vooral Iris, met wie ik voor het eerst op de kerstmarkt in gesprek raakte. Het contact is verwaterd, maar ik denk met veel plezier terug aan mijn tijd met hen. De toenmalige burgemeester van Rudolstadt, Dr. Franz, dank ik voor het vertrouwen dat hij me schonk door me bij een aantal mensen te introduceren.

Jarenlang maakte ik deel uit van de redactie van Etnofoor. In wisselende samenstelling dank ik mijn collega-vrienden voor de ruimte die ze me gaven en de gulle hartelijkheid waarmee ze me steeds weer, nadat ik langere tijd afwezig was, in hun midden opnamen. Onze gesprekken en bijeenkomsten zijn voor mij altijd een belangrijke stimulans geweest. Van hen

wil ik Rob van Ginkel, Alex Strating en Irene Stengs apart noemen. Tijdens onze sporadische etentjes en gezamenlijke weekendjes weg hebben de lange wandelingen en de door Rob geïnitieerde zang en muziek onze collegiale vriendschap extra verstevigd. Mijn contact met Alex gaat terug tot de eerste dag waarop ik antropologie studeerde. Hij was mijn docent en we raakten bevriend. Van docent werd hij in de loop der jaren mijn collega, maar dat ik zíjn collega werd dank ik in belangrijke mate aan hem. Hij is daarmee van groot belang geweest voor mijn academische toekomst en zelfvertrouwen. Daarvoor wil ik hem hier graag bedanken. Irene is de trouwste mens op aarde. Nooit zal ik vergeten hoe zij me, op de dag na haar promotie waarbij ik afwezig was, taart en gerookte vis kwam brengen op de afdeling kinderoncologie van het AMC.

Tussendoor ben ik korte tijd als postdoc betrokken geweest bij de onderzoeksgroep huishoudtechnologie van Techniek in Nederland in de twintigste eeuw (TiN 20). Het contact en de samenwerking met mijn collega's daar heb ik zeer prettig gevonden en ik heb er veel van geleerd. Van die collega's wil ik met name Ruth Oldenziel bedanken – niet alleen voor de samenwerking van toen, maar vooral voor het vertrouwen dat zij toen en later in mij stelde, na ons dagje aan het strand.

Veel dank ben ik verschuldigd aan mijn voormalige promotor, Bonno Thoden van Velzen, die helaas met emeritaat ging voordat ik in staat was het manuscript te voltooien. Voor mij was het een verrijking en een opluchting toen ik als student voor het eerst kennis nam van zijn werk en merkte dat er binnen de antropologie ruimte was voor een psychoanalytisch geïnspireerde benadering, met oog voor de onuitgesproken belangen die mensen veelal hebben bij sociale verschijnselen. Ook toen ik aan mijn dissertatie werkte was Bonno steeds degene die me dwong na te gaan welke sociale en psychologische belangen er schuilgingen *achter* de positief getoonzette verhalen die mijn informanten me over de voormalige DDR vertelden. Hij inspireerde me na te denken over krabbenstreken en jaloezie. Inhoudelijk heeft hij daarmee een groter stempel op mijn denken gezet dan hij zelf vermoedelijk heeft beseft. Ik hoop dat hij tevreden is over de manier waarop zijn stem doorklinkt in het geschrevene.

Grote dank geldt Jojada Verrips, mijn promotor. Hij liet mij altijd met rust en gaf me daarmee impliciet het vertrouwen dat het uiteindelijk wel goed zou komen. Steeds wanneer ik teksten bij hem inleverde, kreeg ik die korte tijd later terug en steeds waren ze voorzien van uitermate bruikbaar commentaar, waaruit bleek dat hij een en ander zeer zorgvuldig had gelezen. Zijn commentaar had altijd zowel betrekking op de hoofdlijn van de tekst, als op de kleine details van het geschrevene – tot op de plaats van de komma's aan toe. Voor

buitenstaanders mag dit wellicht pietluttig klinken. Insiders weten dat het vaak anders gaat en dat het bijna een zeldzaamheid is wanneer een promovendus ervan uit kan gaan dat de promotor zijn of haar teksten zo goed en precies leest. Daarvoor dank ik Jojada van harte. De voorliggende tekst heeft er zeer veel baat bij gehad. Verder heb ik groot respect voor de onbaatzuchtige manier waarop hij mij en mijn werk altijd heeft behandeld. Ook daarin is hij een uitzondering. In zijn manier van begeleiden staat altijd de kwaliteit van andermans denken en schrijven voorop. Nooit tracht hij zijn eigen intellectuele agenda daarin door te drukken. Ook dat geeft blijk van groot vertrouwen. Ik hoop dat het eindresultaat dat in zijn ogen waard was.

Bonno, Jojada, mijn ouders en mijn zus waren niet de enigen die betrokken waren bij mijn werk, mijn teksten nauwgezet lazen en van commentaar voorzagen. Ook Anne Gevers, Birgit Meyer, Mireille Berman, Suzanne Kuik en Mattijs van de Port deden dat. Ik prijs mij gelukkig dat ik reeds tijdens mijn studie met hen bevriend raakte en ik dank hen van harte voor hun tijd en betrokkenheid bij mij en mijn denken. Dankzij hun vriendschap werd antropologie een inspirerender en onlosmakelijker onderdeel van mijn bestaan dan het anders zou zijn geweest. Dat Mireille het manuscript las, ‘goedkeurde’ en mij vervolgens, als professioneel redactrice, aanraadde om het te laten uitgeven, heeft mij veel goed gedaan. Met Suzanne heb ik zoveel lief en leed gedeeld dat ik me nauwelijks kan voorstellen hoe mijn bestaan er de afgelopen jaren zonder haar zou hebben uitgezien. Mattijs dank ik voor het feit dat hij als trouwe en dierbare vriend mijn voornaamste antropologische soulmate werd en bleef. De vriendschap met Mattijs en Suzanne is voor mij van onschatbare waarde geweest. Dat zij mijn paranimfen zijn stemt me dankbaar en gelukkig.

Ten slotte dank ik Leonard, met wie ik al zolang het leven deel. Hij heeft mij altijd gesteund, gestimuleerd en de ruimte gegeven om me – waar mogelijk – aan mijn werk te wijden. Toen ik in Rudolstadt woonde was hij daar meer dan wie ook bij betrokken. Dat het ons en Maurits en Rifka zo goed gaat, na alles wat er de afgelopen twaalf jaar is gebeurd, is voor een belangrijk deel te danken aan zijn liefdevolle aanwezigheid en aan het feit dat wij samen al zo lang zo gelukkig zijn.